Regio.
Nomina & unde deducta.
Situs.
Soli fertilitas.
Urbes.

SEquitur apud authorem *Pagus Aventicus*: vulgo *Wiflifpurgergow*. Nomen habet ab Opido *Wiflifpurg*, quod olim tempore Iulii Cæfariis Helvetiorum Caput erat, & *Aventicum* dicebatur. Regio comprehenfa eft intra Sabaudiæ Limites, etiamfi pareat Bernatibus & Friburgenfibus, ficut & terra ex oppfito & ultra Lacum Bielenfem, five Neoburgenfem fita. Satis ferax eft Vini & Frumenti. Cæterum in hac Tabula totus fere *Bernatum pagus* continetur, & *Friburgi*. Prioris Vrbs primaria *Berna*. Hæc fi annos numeres non admodum vetus eft, fi fitum & cultum, fi mores & civilitatem, fi leges & inftituta, fi potentiam ac virtutem refpicias, nulli Vrbium cedit. De cujus conftructione fic legimus. *Berchtoldus* Zeringiæ Dux IV hujus nominis, conftruxit fuo tempore duo Friburga, id eft libera Caftella, unum fcilicet in Brifgoia, & alterum in Vchtlandia. Et quo fui fubditi, firmiorem & tutiorem in Vchtlandia haberent manfionem, deliberavit aliam exftruere Civitatem juxta arcem fuam, quæ *Nideck* appellabatur, in Peninfula quæ *Saccus* vocabatur, quam tunc Silva quercina occupabat. Quodam autem tempore quum idē Berchtoldus venationi intenderet dicebat fuis: Civitatem quam in hoc oportuno loco condere deliberavimus, nominari volumus vocabulo beftiæ, quæ nobis primum occurrerit captaque fuerit. Ceperunt autem Vrfum, quē Germani *Bern* vocant. Cumque eo loco, ut diximus, plurimæ crefcerent Quercus, quo Civitas erat condenda, omnes fere arbores illæ pro domorū ftructura infumtæ fuere. Vnde & operarii vulgo dicebant quum refecarent arbores: *Holtz laff dich hauwen gern: die ftat muff heiffen Bern*: i. *Arbores finite ut fecemini libenter: Quoniā Civitas ifta vocabitur Bern*. Eft autē hujus Civitatis Situs veluti in Peninfula, quam facit *Arola* fluvius navigabilis. Nam ad Meridiem Vrbis fluit amnis ille in demiffo loco ab Occafu in Ortum, ac tunc reflexus petit Occafum ad jactum bombardæ, quanta fcilicet eft longitudo Civitatis, ficque Amnis eft Civitati loco foffæ aqua inundantis, nifi quod ab Occafu ad jactum baliftæ fundus Civitatis cohæret continenti, qui Ifthmus fi perfoderetur haberet Berna formam Infulæ. Eft autem a Meridie & a Septentrione valde profundus profpectus in fubjectam decurrentē aquā; ab Ortu lenis eft afcenfus in fummitatē Civitatis. Adjacens folum omnium rerum eft ferax, præterquam Vini, quod haud procul Bernates ex fua terra petunt optimum. Crefcit etiam ab uno latere civitatis Vinum, fed neque celebre neq; multum. Cęterum Berchtoldus IV hujus Vrbis conditor obiit, antequam civitati colophonem imponeret, ejus operis confummationē relinquens Filio Berchtoldo V, & ultimo Duci Zeringenfi. Hic ex uxore filia Comitis de Kiburg duos Filios genuit, quos Nobiles regionis veneno extingui curaverunt, ob id potifsimū quod arbitrabantur Berchtoldū odio & æmulatione ædificium Civitatis confummaffe, quo eos fub jugo feruitutis continere poffet. Præfecturas Berna fub fe habet tam Germanicas, quam Gallicas, inter quas *Laufanna* Civitas Epifcopalis. Situm habet mirabilem; occupat enim duos oppofitos colles & intermediam vallem. Cathedralis ecclefia & Canonicorum ædes tenent collem Septentrionalem, & ex oppofito colle Meridiano patet defcenfus magnus ad Lacum ufque. Forenfis vero locus eft in convalle. A morte Caroli ducis Burgundiæ, redemta a Principibus Sabaudiæ Lau-

fanna